

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Censura quomodo feratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

Censura quomodo feratur.

24. Ad incurrendam censuram necesse est, ut censura lata sit à iudice per signa exteriora, & non per solam voluntatem internam ipsius volentis aliquem ligare censurâ. *Ibid. punct. 7. n. 1.*

25. Ad ferendam censuram non requiruntur certa & determinata verba, sed sufficiunt quæcunque verba, aut etiam scriptura, qua intentio iudicis sufficienter exprimitur. Verba in quibus censura continetur, determinata esse debent ad aliquam particularem censuram; tamen censura lata sub forma disjunctiva, valida est; est enim confusè saltè determinata ad unam. Quòd si delinquens non vult unam partem eligere, censetur subiacere utrique poenæ; aut dicendum, si unam censuram non observet delinquens, censeri alteram elegisse. *Ibid. n. 2 & seq. usque ad 6.*

26. Verba quibus exprimitur censura, debent esse determinata ad aliquam personam, eam nominando si cognoscitur, vel describendo aliquo modo, vel illam designando per ordinem ad delictum. *Ibid. n. 6.*

27. Mortaliter peccat, & incurrit suspensionem ab ingressu Ecclesiæ per mensem, & à divinis qui fert censuram sine scriptura, aut sine expressione causæ, aut qui parti poenitentis non concedit exemplar scripturæ intra mensem si peccatur. Ab hac suspensionis poena eximuntur Episcopi ferentes censuram solo verbo, & etiam ferentes sine scriptura ob urgentem causam, aut bonâ fide. Item eximuntur & Prælati religiosorum ferentes censuras contra suos religiosos. *Ibid. punct. 8. num. 1. & 2.*

28. Censura lata sine scriptura, vel sine expressione causæ, non est irrita & invalida: nam ommissio scripturæ censetur tantum ommissio formæ accidentalis. *Ibid. n. 3.*

29. Ad incurrendam censuram ita prærequiritur admonitio, ut invalida sit sine ea. Præceptum Superioris latum sub censura incurrenda, nisi blasphemi deferantur, vicem gerit admonitionis, nec opus est novâ admonitione. *Ibid. punct. 9. n. 1. & seq.*

30. In censuris comminatoriè latis pro futuris culpis non videtur requiri admonitio distincta à publicatione legis sed edicti, quidquid multi Doctores in contrarium sentiant, Re-

no est, quia adest sufficiens admonitio ex parte iudicis, & sufficiens contumacia ex parte delinquentis. *Ibid, num. 3.*

¶ 4.

31. Admonitio facienda est auctoritate illius qui laturus est censuram, & dum declarandum est aliquem incidisse in censuram, necessaria est citatio, quia sententia lata parte inaudita, irrita est. *Ibid, n. 4.*

32. Valida quidem est censura, quando præmittitur una tantum admonitio absque necessitate urgente, quia nullo jure cavetur esse invalidam; peccat tamen iudex illam ferens siæ triplici admonitione. Constituendi sunt duo saltè dies pro singulis monitionibus; & quando censura fertur contra personam aliquam particularem & determinatam, admonitio facienda est coram illa persona: nullus enim potest esse contumax, quod requiritur ad incurrendam censuram, nisi sit admonitus. Nec sufficit admonitionem fieri ad domum illius, contra quem fertur censura, nisi reus per dolum se abscondat, vel impediat per vim, aut jam semel facta fuerit personalis admonitio, aut citatio facta ad domum innotuerit delinquenti. Quidam volunt in duobus casibus non videri opus esse præmittere admonitionem ad ligandum aliquem censuram; si aliquis à iudice sedente pro tribunali admonetur, num parere velit, & dicat se nolle parere; & si aliqua censura lata est à jure propter aliquod delictum, iudex inferior potest propter idem delictum ferre excommunicationem absque alia admonitione. *Ibid, num. 5. & seq. usque ad xi.*

33. Quando suspensio vel interdictum fertur contra communitatem, admonitio facienda est delinquenti, ob cujus delictum fertur interdictum, vel suspensio. Quando fit admonitio alicui personæ, seu citatio, debent interesse aliquæ personæ idoneæ, quæ testentur, si opus fuerit, monitionem factam fuisse. *Ibid, n. ii. & 12.*

34. Censura injusta ex eo quòd non proveniat ex amore justitiæ, sed potius ex odio, valida est; quia nihil essentialiter deficit: secus dicendū de censura injusta, in qua prætermisus est juris ordo; nam sententia lata non servato juris ordine necessario, non est sententia, nec conformis juri. Similiter invalida est censura materialiter injusta, quando scilicet causa, propter quam fertur, non subsistit. Ex quibus patet innocentem injustè excommunicatum non privari suffragiis Ecclesiæ, nec indigere absolutione in foro conscientiæ. Patet ulte-

ulterius innocentem, contra quem lata est sententia censura materialiter injustæ, posse privatim secluso scandalo, celebrare, & celebrando non incurere irregularitatem; & cum non privari jurisdictione in foro conscientiarum, nec inhabilem fieri ad beneficia. *Ibid. punct. 10. n. 2. & seq. usque ad 8.*

35. Sententia errorem intolerabilem continet (consequenter invalida est) quando iudex eam fert, non habens, neque indicans se habere rationem, & justam causam ad censuram ferendam. Quare lex præcipiens aliquid turpe, aut inutile, aut contra commune bonum, non obligat in conscientia, neque ligat. Adverte tamen in dubio causæ justæ censuram obligare. *Ibid. n. 8. & seq.*

36. In ferenda censura servanda est circumstantia loci seu proprii territorii, quando ad illam ferendam opus est jurisdictione contentiosa, seu quando fit cum causæ cognitione strepitu judiciali; & sic non potest Episcopus extra propriam diocesim validè ferre censuram, sedendo pro tribunali, & cum causæ cognitione. *Ibid. punct. 11. num. 3. & 4.*

37. Ferri non potest censura per modum statuti contra subditos in alieno territorio existentes; quia extra territorium jus dicenti non paretur impunè: clericus tamen existens in alieno territorio, potest ligari censurâ, si non resideat, aut ad Synodum non accedat; quia non residendo censetur peccare in diocesi. *Ibid. n. 6. & 7.*

38. Faciens contra censuram in loco exempto, non ligatur censura; censetur enim abesse à diocesi formaliter. *Ibid. n. 8.*

39. Stuprator puellæ non ligatur censurâ (si quæ lata est per statutum in aliquo territorio) consummando copulam cum ea extra tale territorium: neque existens in Ecclesia ligatur censura, occidendo hominem existentem extra Ecclesiam; secus dicendum si è contrâ, nam tunc homicidium completur in Ecclesia. Adde vulnerantem in Ecclesia, aut in territorio, in quo lata est censura, ligari censurâ, si vulneratus moriatur extra Ecclesiam, aut extra territorium, in quo lata est censura. *Ibid. n. 10. & seq.*

40. Qui furatur extra propriam diocesim, non ligatur censurâ laicâ per modum statuti contra furantes in propria diocesi. *Ibid. n. 13.*

41. Superior potest censuris per sententiam ligare suos subditos existentes in alieno territorio; propterea fur com-

mit-

mittens furtum extra territorium sui Superioris, ligatur censuris ab eo Superiore latis per modum sententiæ contra furantes: sententia enim respicit personam, ut illius contumacia coërceatur. *Ibid. n. 4.*

24. Censura lata ab Archiepiscopo non extenditur ad Suffraganeos, & ad subditos suorum Suffraganeorum, nisi censura lata sit in Concilio Provinciali, aut nisi delinquant in territorio ipsius Archiepiscopi. *Ibid. n. 19.*

43. Extraneus non ligatur censuris latis à Superiore loci, in quo brevi tempore reperitur; nisi fortè decreverit ibi permanere. Intellige huiusmodi extraneum non solum non ligari censuris latis per sententiã, sed neque latis per statutum: nec refert quòd fuerit præsens, quando lata fuit censura, si non habuerit intentionem ibi manendi. *Ibid. n. 20. & seq.*

44. Censura quæ non omninò liberè ac voluntariè fertur, sed potius per metum incussum iudici ad censuram extorquendam, valida est. *Ibid. punct. 12. n. 1.*

45. In ferenda censura servandus est ordo, ut videlicet prius feratur censura levior, deinde gravior; aut omittatur gravior sufficiente leviore. Servanda etiam circumstantia temporis, ne scilicet feratur die feriato: si tamen feratur tali die, valida est. *Ibid. n. 2. & seq.*

46. Qui censuram contraxit, denuntiari debet de auctoritate legitimi Superioris, in Ecclesiis publicè, & postea denuntiatio in scriptis affigi debet ad portas Ecclesiarum, cum expressione causæ, juxta receptum loci morem. Adverte tamen denuntiationem fieri solere dumtaxat in censura lata contra determinatam personam, & non in edita contra indeterminatas personas. *Ibid. punct. 13. propos. 1.*

47. Iudex non semper tenetur ad huiusmodi declarationem, & consequenter ad denuntiationem, nisi aliud ratio boni privati vel communis suadeat. *Ibid. proposit. 3.*

48. Qui censuram à jure, vel ab homine latam ipso jure contraxit, non est denuntiandus statim post delictum ante sententiã criminis declaratoriam, etiamsi delictum notorium sit & publicum; sed præmittenda est citatio & sententia criminis declaratoria. *Ibid. propositiõne quintã.*

Censura finis & effectus.

49. Finis censuræ est ille, quem Superior in ferenda censura

sura